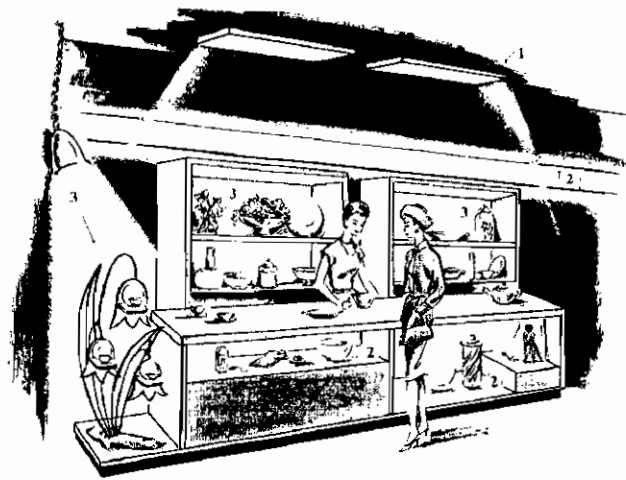

7

แสง

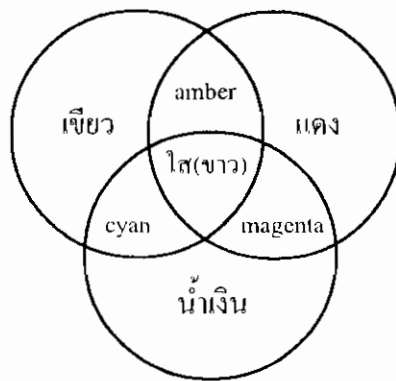

แสง เป็นองค์ประกอบที่ทำให้มองเห็นสินค้า จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก และหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากใช้อย่างไม่เหมาะสม สามารถส่งผลร้ายต่อการขายสินค้าได้ แต่หากมีความเข้าใจและมีศิลปะในการใช้แสง จะช่วยเสริมสินค้าให้น่าซื้อได้เป็นอย่างมาก เนื้อสดในตู้แช่ร้านซูเปอร์มาร์เก็ตแห่งหนึ่งแลดูน่าซื้อ เพราะใช้แสงสีชมพูส่องลงไป ในขณะที่อีกร้านหนึ่งใช้แสงนีออนขาว ทำให้เนื้อแลดูซีด เหมือนไม่สด ทั้ง ๆ เป็นเนื้อสดเหมือนกัน ผู้จัดการแสดงสินค้าจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดแสง และควรมีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นในการจัดแสง เพื่อประโยชน์ในการทำงาน

สีของแสง

แสงมีทั้งที่เรามองเห็นและมองไม่เห็น แสงที่เรามองเห็นคือแสงที่มีสี ซึ่งประกอบด้วยสีที่เรียกว่า spectrum หรือสีรุ้ง ส่วนแสงที่มองไม่เห็นจะอยู่ในรูปของคลื่นหรือรังสี เช่น แสงอัลตราไวโอเล็ต แสงอินฟราเรด แกมมา เอกซเรย์ ซึ่งจะไม่กล่าวถึง

สีของแสงมีลักษณะเฉพาะตัว แตกต่างจากสีที่เราเห็นทั่วไป ที่มีแม่สี 3 สี คือ แดง เหลือง น้ำเงิน เมื่อผสมทุกสีจะกลายเป็นสีดำ (ในภาษาอังกฤษเรียกสีทั่วไปว่า pigment color และเรียกสีของแสงว่า light color) ทั้งนี้ เพราะแม่สีของแสง ประกอบด้วยแดง เขียว และน้ำเงิน โดยที่แสงทั้ง 3 สีผสมกันโดยสัดส่วนที่เท่ากันแล้ว จะกลายเป็นสีขาว (ไม่มีสี) หรือเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ บางตำราบอกว่า ผสมกันแล้วเป็นสีขาว

การผสมสีของแสงมีลักษณะที่แตกต่างจากสีทั่วไป เช่น

- * แสงสีแดง ผสมเขียว จะได้ แสงสีเหลืองอำพัน (amber)
- * แสงสีแดง ผสมน้ำเงิน ได้แสงสีม่วงม่วง (magenta)
- * แสงสีน้ำเงิน ผสมเขียว ได้น้ำเงินเขียวสดใส (cyan)

ความสัมพันธ์ระหว่างแสงกับสี

สิ่งของต่างๆที่เรามองเห็นมีสีนั้น เกิดจากความสามารถในการสะท้อนหรือซึมซับสีใดสีหนึ่ง วัตถุที่มีเรามองเห็นเป็นสีฟ้าสด เกิดจากวัตถุนั้นได้ซึมซับแสงสีอื่น ๆ หมด และสะท้อนแสงสีฟ้าออกมา ทำให้เรามองเห็นวัตถุนั้นเป็นสีฟ้า

วัตถุที่มีสีหนึ่งในสภาพแสงหนึ่ง อาจมีสีที่ผิดเพี้ยนไป เมื่อเปลี่ยนสภาพแสง เช่น ในการจัดแสงสินค้า เสื้อสีแดงมองเห็นเป็นสีเดงในสภาพแสงปกติ แต่เมื่อนำไปจัดแสงโดยใช้แสงสีขาวส่องลงไป เสื้อนั้นจะแลขีดลงเป็นต้น ตารางต่อไปนี้ เป็นตัวอย่างของการใช้แสงสีต่างๆ กับสิ่งของ แสดงผลทางสีของวัตถุที่เปลี่ยนแปลงไป

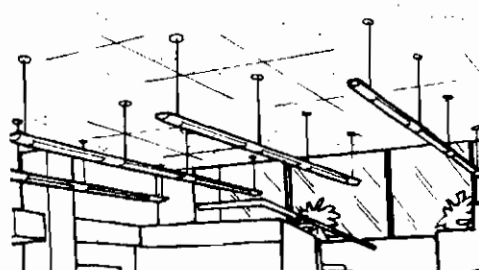
		สีของวัตถุ (แม่สี)			สีของวัตถุ(สีรอง)		
		แดง	น้ำเงิน	เหลือง	เขียว	ส้ม	ม่วง
สีของแสง (แม่สี)	แดง	แดงสด	น้ำตาลม่วง	เกือบขาว	เทาแก่	ส้มขีด	สีเหล่า
	น้ำเงิน	ม่วง	น้ำเงินสด	เขียว	น้ำเงินอมเขียว	น้ำตาลเทา	น้ำเงินม่วง
	เขียว	น้ำตาล	น้ำเงินอมเขียว	เหลืองเขียว	เขียวสด	ทองขีด	เขียวเทาเข้ม
สีของแสง (สีรอง)	amber	แดงส้ม	เทาแก่	เหลืองขีด	เขียวเทา	ส้มสด	น้ำตาล
	cyan	น้ำตาลเทา	เขียวน้ำเงิน	เขียวสว่าง	เขียวน้ำเงิน	น้ำตาล	น้ำเงินมืด
	magenta	สีทะเลสาบ	น้ำเงินมืด	ส้ม	ม่วงน้ำเงิน	แดงส้ม	แดงม่วง

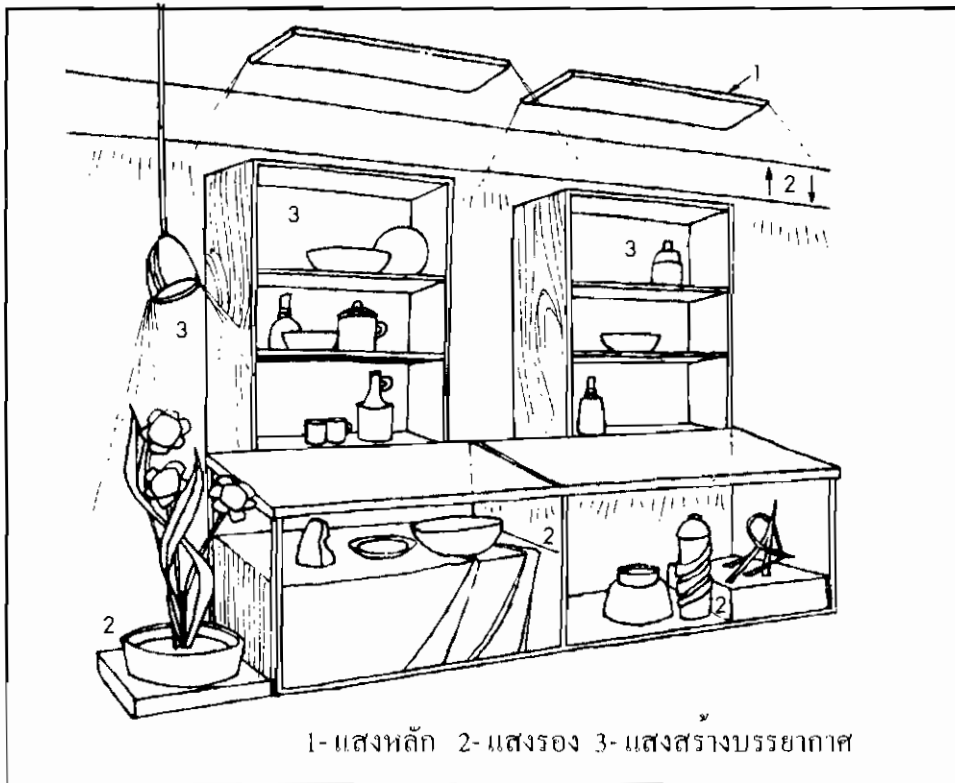
ประเภทของแสงในการจัดแสดง

การจัดแสดงสินค้า ใช้แสงใน 3 ลักษณะ ได้แก่ แสงหลัก แสงรอง และแสงสร้างบรรยากาศ

1. แสงหลัก (Primary lighting)

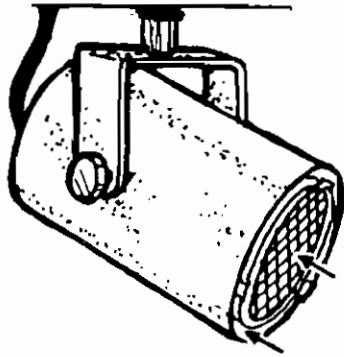
เป็นแสงที่ให้แสงสว่างกับพื้นที่ เพื่อให้มองเห็นพื้นที่นั้น เช่น แสงให้แสงสว่างในห้องทางเดิน บันได เป็นแสงที่อย่างน้อยที่สุดต้องมีภายในร้าน

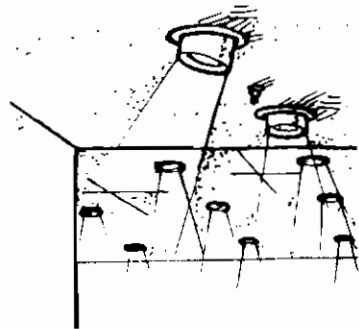

2. แสงรอง (Secondary lighting) เป็นแสงที่ใช้เสริมเฉพาะจุดเพื่อบริเวณพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง เช่น ตรงเตาเตอร์ ดูโชว์ ชั้นวางสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวสินค้า ทำหน้าที่เป็นแสงประดับ จึงเป็นประเภทของแสงที่ควรจะมีการจัดแสดง เป็นแสงที่ตั้งดูสายตาของผู้ชมได้ ทำให้สินค้าแลดูน่าสนใจยิ่งขึ้น แสงรองยังหมายรวมถึง แสงที่สร้างความสวยงามหรือโดดเด่นให้กับสถานที่ เช่น แสงดาวนโวลท์จากเพดาน สปอตไลท์บริเวณห้องโถง เป็นต้น

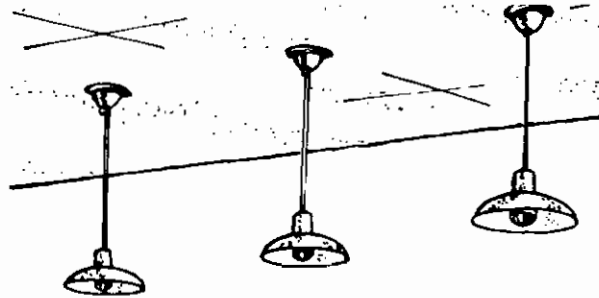
3. แสงสร้างบรรยากาศ (Atmosphere lighting) เป็นลักษณะของแสงที่ทำหน้าที่เหมือนซ็อบอก คือ สร้างบรรยากาศให้กับสถานที่ เช่น การใช้แสงสีชมพูส่องไปบนเนื้อสดในแผนกอาหารสด ทำให้เนื้อแลดูเป็นสีชมพูน่าซื้อ การใช้เทคนิคแสงของการจัดฉากละครเพื่อให้ผู้ชมรู้สึกตื่นตา การใช้ไฟเลเซอร์สีรอบไปบนสปอตไลท์ เป็นต้น แสงประเภทนี้เป็นแสงที่ให้ความรู้สึกทางจิตวิทยาได้มาก หากใช้เป็น ผู้จัดแสดงจะให้ความสนุกกับแสงประเภทนี้เป็นพิเศษ ในฐานะเครื่องมือหนึ่งในการกระตุ้นความต้องการซื้อ

การใช้ฟิลเตอร์สีครอบไปบนสปอตไลท์
ทำให้แสงที่ส่องออกมามีสีตามฟิลเตอร์ที่ครอบ

ควานไลท์ (Down lighting)
เป็นแสงที่ตัวหลอดฝังไว้ในเพดาน
ส่องตรงลงมา

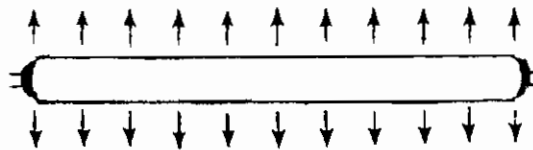
อีกลักษณะหนึ่งของแสงหลัก แต่ในขณะที่เดียวกันอาจใช้เป็นแสงรอง
หากบริเวณนั้นมีแสงหลักอยู่แล้ว

อุปกรณ์ในการจัดแสง

การจัดแสงมีอุปกรณ์สำคัญ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ หลอดไฟ และอุปกรณ์เสริม ดังจะกล่าวถึงต่อไปนี้

หลอดไฟ แบ่งได้ตามการใช้งานเป็น 3 ประเภท คือ

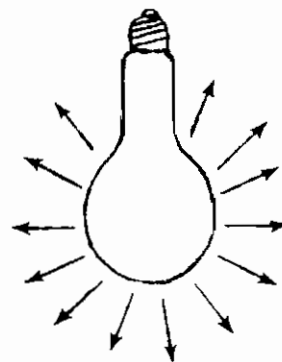
* หลอด *fluorescent* หรือที่มักเรียกกันว่า หลอดนีออน หลอดประเภทนี้เป็นหลอดที่ถือได้ว่า เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ทั้งในราคาของหลอดที่ถูก การกินไฟที่น้อย และอายุการใช้งานของหลอด อีกทั้งติดตั้งง่าย เปลี่ยนหลอดง่าย และยังมีหลายสีให้เลือก เช่น หลอดสีขาว เหลือง น้ำเงิน ร้านค้าขนาดเล็กนิยมใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์สีฟ้าในการจัดแสงหน้าร้านและภายในร้าน โดยวางหลอดเรียงกัน แต่ถึงแม้จะเป็นหลอดที่ได้รับความนิยม แต่ก็ไม่ใช่ทางเลือกที่ดีที่สุดของผู้จัดแสดงสินค้า

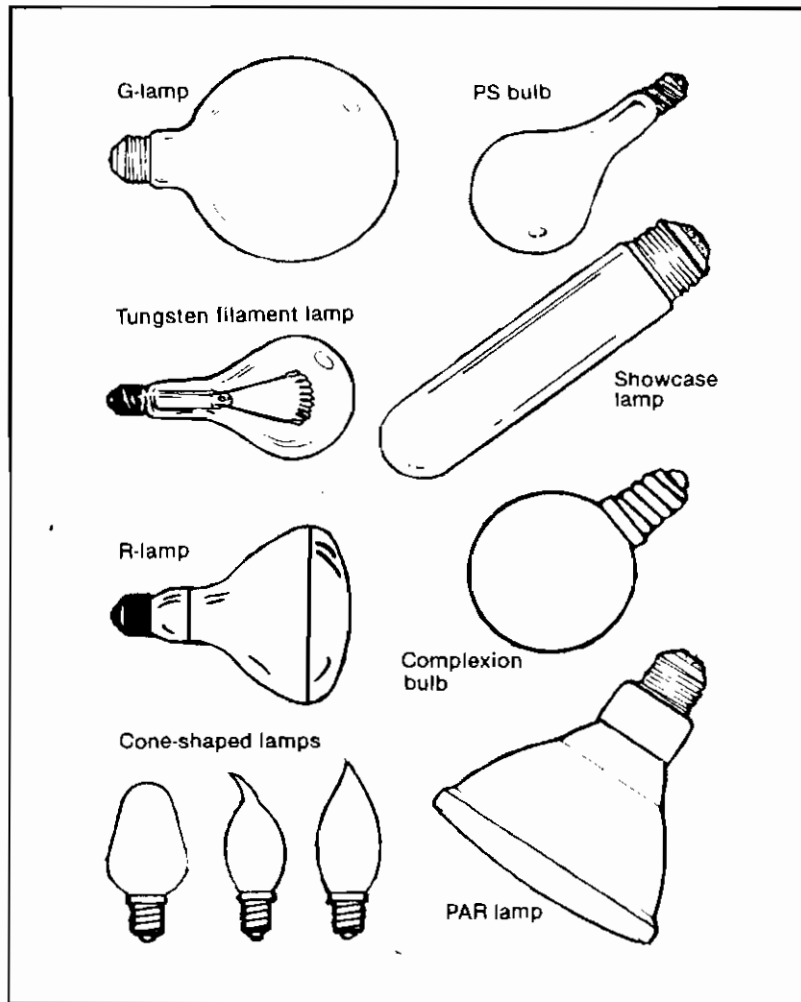

หลอดฟลูออเรสเซนต์สีฟ้าแสงแบน เจาน้อย ไม่สามารถเน้นพื้นผิวของวัตถุที่ส่องสว่าง แต่ก็ให้ความรู้สึก “คุ้มเคย” “เป็นกันเอง” เหมาะกับการให้แสงสว่างทั่วไป ตามเพดาน นอกจากนี้ การส่องสว่างไปยังวัตถุบางอย่าง อาจทำให้สีของวัตถุซีดลง เช่น แพนกเนื้อสดที่ใช้แสงฟลูออเรสเซนต์สีขาวส่องลงไป จะทำให้เนื้อแลดูซีด ไม่น่าซื้อ หลอดฟลูออเรสเซนต์สีขาวหากวางติดกับพื้นสีขาว เพราะจะสะท้อนแสงออกมาได้มากขึ้น ทำให้สว่างขึ้น

* หลอด *incandescent* เป็นหลอดไฟที่ใช้กันมากให้ทำหน้าที่ “ขาย” ในการจัดแสดงสินค้า ใช้ให้เป็นแสงไฟหลัก แสงไฟรอง และเป็นแสงไฟสร้างบรรยากาศ นำมาใช้ร่วมกับหลอดฟลูออเรสเซนต์ เพื่อไม่ให้สถานที่ดูราบเรียบเกินไป แต่หลอดประเภทนี้จะกินไฟกว่าหลอดฟลูออเรสเซนต์

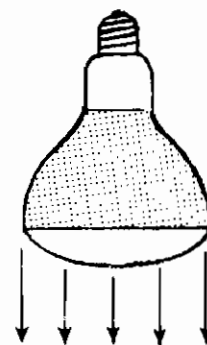
เราคงเคย เห็นหลอดไฟที่มีไส้อยู่ข้างใน (Tungsten) ส่องแสงสีเหลืองออกมา ไล่หลอด

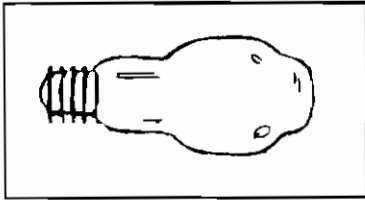
มักขาดง่าย นั้นเป็นหลอดไฟในยุคนั้น ที่ให้แสงกระจายออกมา สร้างเงาได้พอดี หลอดไฟลักษณะ นี้เรียกว่า incandescent ซึ่งมีการพัฒนาเพื่อใช้งานในหลายรูปแบบ (ดูตัวอย่างรูปบน) ที่มักพบประจำ เช่น

> *Spotlight* เป็นหลอดไฟที่มีแรงไฟสูง บางครั้งเรียกว่า หลอดพาร์ หรือ PAR lamp ให้แสงแบบตรง กิบไฟมาก แต่อายุการใช้งานจะยาวนาน จากคุณสมบัติของหลอดที่ให้แสงในทิศทางตรง (ดูรูปข้าง) ทำให้นำมาใช้ในการส่องเน้นสินค้ากันมาก หากต้องการให้แสงมีสี จะใช้ฟิลเตอร์ครอบลงไปบนด้านหน้าของโคม แสงจากสปอตไลท์จะให้เงามาก และมีแสงจ้า

> *R-bulb* เป็นหลอดไฟที่ให้แสงตรงเช่นเดียวกับสปอตไลท์ ชื่อเต็มคือ Reflector bulb มีแรงไฟต่ำกว่าสปอตไลท์ และทำด้วยแก้วใส พื้นโคมภายในหลอดฉาบด้วยโลหะสะท้อนแสง ราคาจะต่ำกว่าหลอด PAR แต่อายุการใช้งานสั้นกว่า

> *Floodlight* เป็นหลอดไฟที่ให้แสงแบบ“ท่วมพื้นที่” เหมือน flood (แปลว่า น้ำท่วม) บางทีเรียกว่า wash light มีลักษณะแสงที่ตรงกันข้ามกับสปอตไลท์ จะให้แสงในมุมกว้าง

* **หลอดความเข้มสูง** (High-intensity Discharge หรือ HID) เป็นหลอดไฟ บรรจุก๊าซไว้อยู่ภายใน เช่น mercury vapor, sodium vapor, metal halide ทำให้หลอดมีประสิทธิภาพสูงในการให้แสงสว่างทั่วไป เช่นเดียวกับหลอดฟลูออโรเรสเซนต์ แต่มีขนาดเล็กกว่า ทำให้เข้ามาแทนที่หลอดฟลูออเรสเซนต์มากขึ้น และให้แสงในลักษณะเดียวกับหลอด incandescent คือ สร้างเงาและเน้นเฉพาะจุด แต่กินไฟน้อยกว่า ในปัจจุบัน นำหลอดความเข้มสูงมาใช้แทนแสงหลัก เสริมด้วยหลอด incandescent เป็นแสงรอง

อุปกรณ์เสริม

* **หน้ากากสี** (Filter) เป็นแผ่นแก้วหรือพลาสติกสี ใช้ครอบด้านหน้าของโคม มักใช้กับสปอตไลท์ เพื่อทำให้แสงที่ส่องออกไปมีสีตามที่ต้องการ หน้ากากสีที่หาได้ง่ายจะมี 4 สี คือ หน้ากากสีแดง น้ำเงิน เขียว และเหลืองอำพัน โดยหน้ากาทั้ง 4 สีนี้สามารถใช้ผสมกัน เพื่อให้เกิดเป็นแสงสีอื่น ๆ

หน้ากากสีน้ำเงิน เหมาะกับการสร้างบรรยากาศของความศักดิ์สิทธิ์ กลางคืน การสร้างบรรยากาศด้วยแสงสีน้ำเงิน จะทำให้สินค้าสีขาวแลดูขาวขึ้น หน้ากากสีเหลืองอำพัน ไม่ค่อยเหมาะในการใช้กับตัวสินค้า ยกเว้นด้านหลัง เพื่อสร้างบรรยากาศดูอบอุ่น หน้ากากสีเขียว มักจะไม่ใช้ในการจัดแสดงสินค้าเลย ยกเว้นต้องการสร้างบรรยากาศลึกลับ หรือป่าดงดิบ ส่วนหน้ากากสีแดง มักไม่ใช้ในการจัดแสดงสินค้า ควรใช้ด้วยความระมัดระวัง

* **หลอดไฟกะพริบ** มักใช้ประดับในช่วงเทศกาลปีใหม่

* *Barn door* เป็นแผ่นกำบังแสงใช้กับสปอตไลท์ บังดับความกว้างหรือแดน และทิศทางของแสง โดยวางไว้ด้านหน้าโคม มักมี 4 แผ่น สำหรับปรับทิศทางของแสง

* *Black light* เป็นหลอดแสงอัลตราไวโอเล็ต ใช้ส่องพื้นผิวที่ฉาบหรือทา ด้วยสีสะท้อนแสง เพื่อให้เกิดปฏิกิริยาสะท้อนแสงในความมืด

* *ไฟวิ่ง* (*Chase light*) เป็นการจัดไฟแบบวิ่งสลับ เปิดปิดสลับไปมาตามรูปแบบที่ตั้งไว้ เช่น ไฟวิ่งหน้าโรงแรมหรู ทำให้ดูตื่นตา น่าสนใจ

* *อุปกรณ์หรี่ไฟ* (*Dimmer*) เป็นอุปกรณ์สำหรับปรับแสงให้สว่างขึ้น หรือมืดลง บังคับด้วยมือ หรือตั้งอัตโนมัติ

* *Reflector* เป็นแผ่นสะท้อนแสง หรือกระจกที่ใช้สะท้อนแสงไปยังตำแหน่งที่ต้องการ และยังช่วยสะท้อนแสงภายในบริเวณเดียวกัน เพื่อเพิ่มความสว่างขึ้นในระดับหนึ่ง

เทคนิคการจัดแสง

การจัดแสงเป็นศิลปะที่ตอบสนองความต้องการเชิงธุรกิจได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดแสดงสินค้า เทคนิคการใช้แสงมีพัฒนาการในหลายสาขาวิชา เช่น การจัดแสงในฉากละคร การถ่ายทำภาพยนตร์ การจัดตกแต่งภายใน ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการจัดแสดงสินค้าได้เป็นอย่างดี ต่อไปนี้เป็นเทคนิคบางประการที่นำมาใช้กัน

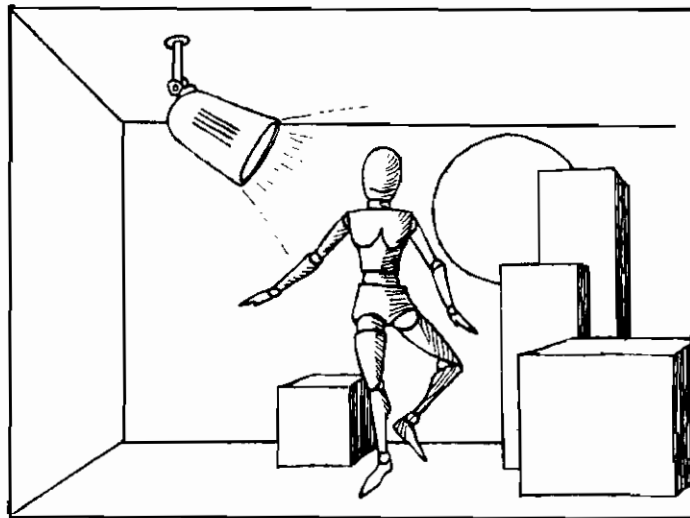
การเพิ่มแสงบริเวณจัดพิเศษ ได้แก่ การนำสินค้ามาจัดแยกเป็นบริเวณพิเศษ ไม่ปะปนกับสินค้าอื่น เช่น สินค้าใหม่จัดบนโต๊ะแยกออกจากสินค้าอื่น สินค้าที่ต้องการจะปล่อยออกอย่างรวดเร็ว การจัดแสงให้กับสินค้าเหล่านี้ จะต้องเพิ่มแสงให้สว่างกว่าบริเวณโดยรอบประมาณ 2 - 2 1/2 เท่า โดยใช้จำนวนหลอดไฟเพิ่ม หรือเพิ่มจำนวนแรงเทียน ตำแหน่งจัดวางหลอดไฟให้ห่างจากด้านบนของตัวสินค้าพอดี เพื่อให้แสงสว่างครอบคลุมบริเวณดังกล่าวอย่างทั่วถึง เป็นธรรมชาติของสายตามนุษย์ที่จะสนใจบริเวณที่มีความสว่างเป็นพิเศษ เพื่อดูว่า มีอะไรหรือเกิดอะไรขึ้นบริเวณนั้น

การเพิ่มแสงให้กับสินค้าที่มีรายละเอียดมาก สินค้าบางอย่างเป็นสินค้าที่ผู้ซื้อต้องพิจารณารายละเอียดมาก เช่น เครื่องประดับ หนังสือ ในขณะที่สินค้าบางอย่างไม่เน้นรายละเอียด เกณฑ์ในการจัดแสงที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดของวัตถุ มีอยู่ว่า ยิ่งสินค้าต้องแสดงรายละเอียดมากเพียงใด ยิ่งต้องเพิ่มแสงมากขึ้นเท่านั้น

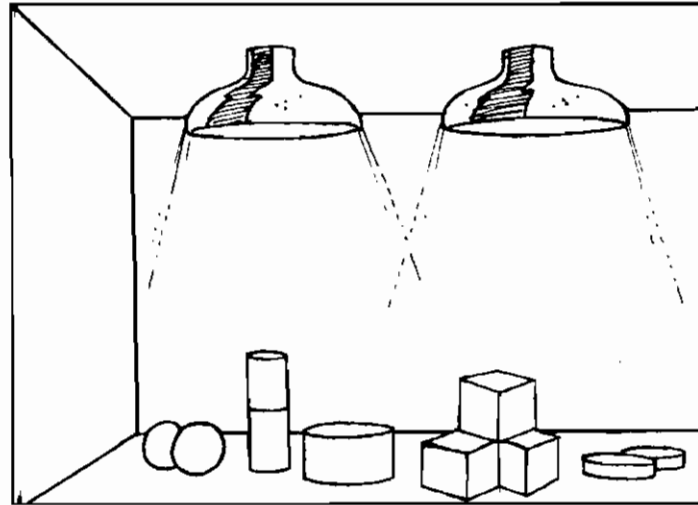
การเพิ่มแสงให้กับการจัดหน้าร้านที่เป็นกระจก การจัดสินค้าหน้าร้านจะต้องแข่งกับสภาพแสงจากภายนอก ซึ่งเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ยาก ในส่วนของผู้จัดแสดงจะต้องจัดแสงให้เพียงพอที่จะตัดหรือลดแสงสะท้อนของกระจกได้ และทำให้ผู้สัญจรผ่านหน้าร้านมองเห็นการจัดแสดงสินค้าได้อย่างน่าสนใจ

การวางสปอตไลท์แนวเฉียงระยะห่าง (Oblique lighting) เป็นการใช้สปอตไลท์ส่องไปที่ฉากหลังหรือตัวสินค้า โดยวางตัวหลอดไฟในระยะห่างแนวเฉียงจากตัวสินค้าพอดี ทั้งนี้ เนื่องจากการวางสปอตไลท์ใกล้ตัวสินค้าเกินไป จะทำให้เกิดเงามาก บดบังสีที่แท้จริงของตัวสินค้า นอกจากนี้ ความร้อนของหลอดไฟอาจทำความเสียหายให้กับตัวสินค้าได้ การวางหลอดไฟต้องเป็นในแนวเฉียง ไม่ส่องตรงๆ ไปบนตัวสินค้า เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดเงาในลักษณะไม่พึงประสงค์ เช่น เงาบนแก้มและคอของหุ่นโชว์

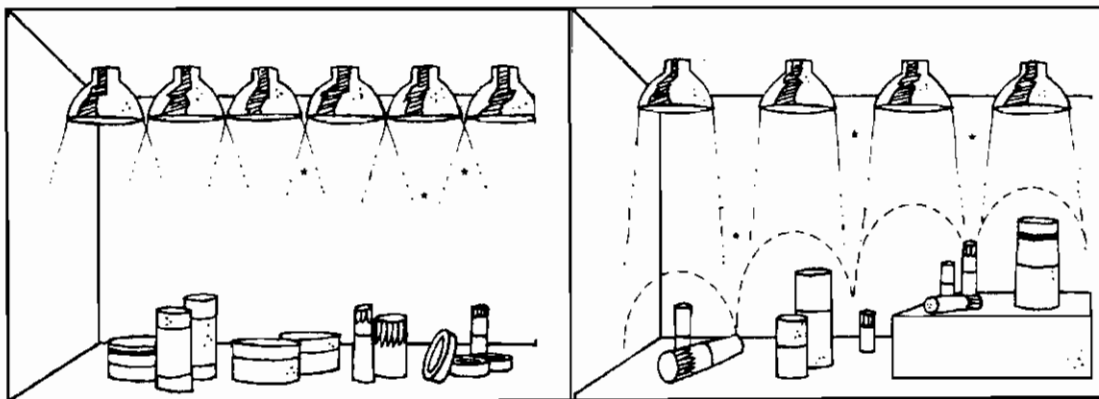
การให้แสงแนวตั้ง (Vertical display) ไม่ได้หมายถึง การส่องแสงลงไปตรงๆ ที่ตัวสินค้า แต่หมายถึง การจัดแสงในลักษณะวางทิศทางของหลอดไว้ด้านบนเดียวกับแสงจะส่องไปยังวัตถุในทิศทางเดียวกัน (ดูรูปล่าง) การจัดแสงในลักษณะนี้ จะทำให้เกิดเงาไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง โดยทั่วไป การวางแสงเฉียงกับวัตถุ จะน่าสนใจกว่าการส่องไฟลงไปตรงๆ

การให้แสงแนวราบ (Horizontal display) เป็นการให้แสงจากด้านบนลงมา เพื่อให้แสงส่องสว่างแบบกระจายครอบคลุมพื้นที่นั้น (ดูรูปล่าง) การให้แสงในลักษณะนี้ จะได้แสงทั่วถึง แต่ไม่เน้นจุดใดจุดหนึ่ง

การให้แสงโดยไม่ทิ้งเงา (Wash technique) เป็นการให้แสงที่ทำให้เกิดแสงสม่ำเสมอทั้งพื้นที่ ไม่ให้มีบริเวณใดเกิดเงาที่เด่นชัด เป็นการสร้างความสว่างอย่างทั่วถึง ใช้หลอดไฟหลายหลอด แสงไฟของแต่ละหลอดจะช่วยลบเงาของกันและกัน ในภาพล่าง 2 ภาพ ภาพซ้ายเป็นการใช้เทคนิค wash ที่ถูกต้อง ส่วนภาพขวาเกิดการทิ้งช่วงของแสง หรือที่เรียกว่า Roller coaster effect ทำให้เกิดเงาเป็นช่วง ๆ

การแต่งสีของแสง ผู้จัดแสดงสินค้าอาจแต่งสีของแสงโดยใช้หลอดไฟที่มีสี หรือใช้หน้าฉากสี หรือ filter (อุปกรณ์เสริมของแสง) เช่น การแต่งแสงสีขาวโดยใช้หน้าฉากสีแดงครอบด้านหน้า ทำให้แสงที่ส่องออกไปเป็นสีแดง การใช้แสงสีต่าง ๆ นั้น ผู้จัดแสดงสินค้าจะต้องมีความเข้าใจ เนื่องจากวัตถุจะแลดูผิดเพี้ยนไปตามสีของแสง โดยทั่วไป เราจะใช้แสงทำให้ตัวสินค้าเด่นชัด โดยพยายามไม่เปลี่ยนสีที่แท้จริงของตัวสินค้า หรือเปลี่ยนเพียงเล็กน้อยเพื่อหวังผลทางจิตวิทยา *มักแต่งแสงให้มีสีอ่อน* เช่น เสื้อผ้าสีแดง ใช้แสงสีแดงอ่อนส่องลงไป ส่วนแสงสีเข้ม เช่น แดงเข้ม จะใช้ในการสร้างบรรยากาศ โดยให้เป็นแสงด้านข้าง หรือด้านหลัง

ข้อควรระวังในการแต่งแสงสำหรับหุ่นโชว์หรือคน หลีกเลี่ยงการแต่งแสงสีเขียว หรือ cyan เพราะจะทำให้แลดูเหมือนซากศพ น่ากลัว (เหมาะใช้กับภาพยนตร์สยองขวัญ) แสงที่เหมาะสมกับผิวของคน จะเป็นแสงสีชมพูสว่าง และยังสร้างบรรยากาศอบอุ่นให้กับสินค้าด้วย

การจัดแสงสำหรับสินค้าเฉพาะอย่าง

* สินค้าขนาดใหญ่ เช่น เฟอร์นิเจอร์ ควรใช้หลอดไฟเป็นบริเวณกว้าง เสริมด้วย downlight (หลอดฝังจากเพดาน) แทนการใช้สปอตไลท์ เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดเงามากเกินไป

* สินค้าประเภทเครื่องแก้ว ของชำร่วย ของประดับบ้าน ใช้แสงกระจายในบริเวณกว้าง และใช้สปอตไลท์เน้นเฉพาะจุด เพื่อเน้นความงามของสินค้า

* เครื่องประดับ เครื่องทอง เครื่องเงิน เครื่องเจียรนัย ใช้แสง incandescent ที่มีความสว่างจ้า และบังคับทิศทางของแสงเฉพาะจุด

* เสื้อผ้าชาย จัดแสงให้ดึงดูด โดยใช้แสงจากหลอดฟลูออเรสเซนต์ ที่ให้ความรู้สึก “เยือกเย็น” ร่วมกับหลอด incandescent เพื่อเน้นตัวสินค้าโดยแสงฟลูออเรสเซนต์เป็นแสงนำ

* เสื้อผ้าสตรี โดยเฉพาะแบบที่มีสีสดใส ใช้แสงฟลูออเรสเซนต์ขาว ผสมกับหลอดทั้งสแตบ

* เนื้อสัตว์ ใช้แสงฟลูออเรสเซนต์ที่มีโทนของสีแดง เพื่อเน้นความสดของเนื้อ

* สินค้าที่เน้นพื้นผิว เช่น เนื้อผ้า ใช้แสง incandescent จะช่วยสร้างเงา และดึงความน่าสนใจของพื้นผิวออกมาได้

คำแนะนำในการปฏิบัติงาน

* หลอดไฟ สายไฟ อุปกรณ์เกี่ยวกับไฟ เป็นสิ่งที่ไม่น่าดูในการจัดแสดง ดังนั้น จึงควรซ่อนสิ่งเหล่านี้ไว้ ยกเว้นจะออกแบบโดยจงใจให้เห็นบางส่วน เพื่อหวังผลในด้านการตกแต่ง หรือสร้างบรรยากาศบางอย่าง การซ่อนหลอดไฟไว้ด้านข้าง มีศัพท์เฉพาะเรียกว่า การซ่อนไว้ที่ wing (ปีก) ส่วนการซ่อนไว้บนหลังทำด้วยไม้ โลหะ หรือไฟเบอร์ เรียกว่า การซ่อนไว้ใต้ valance นอกจากนี้ ยังมีลักษณะการวางหลอดแบบราง (track lighting) ที่ผู้จัดมีความยืดหยุ่น สามารถขยับตำแหน่งวางหลอดไฟได้ตามรางไฟ

* การใช้หลอด incandescent จะกินไฟมาก เช่น Spotlight และ Floodlight หากเป็นการจัดแสดงหน้าร้านตอนกลางวัน ควรปิดไฟ เมื่อถึงเวลาที่มีผู้คนสัญจรผ่านหน้าร้านน้อยลง

* การจัดไฟต้องระวังเรื่องแสงสะท้อน กรณีที่แสงสะท้อนไปโดนส่วนที่เป็นโลหะ หากกระทบสายตาของผู้เดินผ่านไปมา แทนที่จะเป็นการเชิญชวนให้ชมสินค้า กลับจะเป็นการเดินหนี เพื่อไม่ให้เสียดา วิธีแก้ไขกระทำได้โดยการขยับตำแหน่งวางหลอดไฟไปยังมุมที่ไม่ก่อให้เกิดการสะท้อนของแสง

* ความร้อนที่เกิดจากหลอดไฟ โดยเฉพาะหลอด incandescent เป็นอีกสิ่งทีต้องระวัง ความร้อนที่มีมากจะทำให้เครื่องปรับอากาศภายในร้านต้องทำงานหนัก หากวางไว้ใกล้สินค้าที่ติดไฟง่าย ยังเป็นความเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยด้วย

สรุป

การจัดแสง ทำให้มองเห็นตัวสินค้า และทำให้สินค้าน่าซื้อ ธรรมชาติของแสงนั้น มี 3 สีที่เป็นแม่สีของแสง คือ แดง เขียว และน้ำเงิน วัตถุจะมีสีเปลี่ยนไปเมื่อกระทบแสงต่างสี ผู้จัดแสดงจะต้องระมัดระวังในเรื่องนี้ เนื่องจากการจัดแสดงที่ดีจะต้องพยายามไม่เปลี่ยนสีที่แท้จริงของตัวสินค้า

การให้แสง มี 3 ประเภท คือ 1) แสงหลัก ได้แก่ แสงที่ให้แสงสว่างกับพื้นที่ 2) แสงรอง ได้แก่ แสงเสริมเฉพาะจุด แสงที่ให้แสงสวยงามกับสถานที่ และ 3) แสงสร้างบรรยากาศ

อุปกรณ์ในการจัดแสงที่สำคัญ ได้แก่ หลอดไฟ แบ่งได้ 3 ประเภทใหญ่ คือ 1) หลอดฟลูออเรสเซนต์ นิยมกันมาก เสียค่าใช้จ่ายน้อย ให้แสงแบบ

เจาบ่อย 2) หลอด incandescent พัฒนาการมาจากหลอดทังสเตน (หลอดไส้) จนมีรูปแบบหลากหลาย เช่น spotlight floodlight ให้แสงจ้า แต่กินไฟ และ 3) หลอด HID เป็นหลอดที่เกิดขึ้นภายหลัง กินไฟน้อยแต่ให้แสงสว่างมาก คาดว่า จะมาแทนที่หลอดฟลูออเรสเซนต์

เทคนิคการจัดแสง ที่นำมาใช้ในการจัดแสดงสินค้า มีหลายเทคนิค เช่น การเพิ่มแสงบริเวณจัดสินค้าพิเศษ เพื่อให้หน้าสนใจกว่าบริเวณอื่น การเพิ่มแสงให้กับสินค้าที่มีรายละเอียดมาก การวางสปอตไลท์แนวเฉียงระยะห่าง เพื่อให้เกิดเงาสวยงามและเสียงเงาไม่ฟังประสงค์หากส่องแสงลงไปตรง ๆ การให้แสงโดยไม่ทังเงา เป็นการใช้แสงไฟจากหลอดจำนวนมาก เพื่อลบเงาที่เกิดระยะห่างกัน การแต่งสีของแสงโดยใช้หน้ากาก (filter) เป็นต้น

การใช้แสงในการจัดแสดงสินค้า เป็นสิ่งจำเป็น แต่ก็มีข้อควรระวัง บางประการ เช่น ความเสี่ยงจากการเกิดอัคคีภัย ค่าไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น

คำถามท้ายบท

1. จงอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติของแสงและวัตถุมาพอเข้าใจ
2. การใช้แสงในการจัดแสดง มีกี่ประเภท อะไรบ้าง
3. จงบอกข้อดีข้อเสีย โดยเปรียบเทียบระหว่างหลอดฟลูออเรสเซนต์ และ incandescent
4. หลอด incandescent มีการพัฒนาใช้งานหลายรูปแบบ จงยกตัวอย่าง
5. อุปกรณ์เสริมของการจัดแสงมีอะไรบ้าง ยกตัวอย่าง
6. การให้แสงแนวตั้งกับการให้แสงแนวราบต่างกันอย่างไร
7. เทคนิค Oblique lighting เป็นอย่างไร
8. Roller coaster effect ในการจัดแสงเป็นอย่างไร เกิดขึ้นได้อย่างไร
9. การแต่งสีของแสง มีขอบเขตและข้อควรระวังอะไรบ้าง